

teristikken af de omtalte Mænd, i flere Tilfælde baade litterært og sagligt set frembringer noget læseværdigt. Ulykken synes at være, at de trods al Flid kun har fundet saa lidt af, hvad de sogte. Af de 7 Afhandlinger angaar de 5 Venstres Mænd: Høgsbro, Thomas Nielsen, Frede Bojsen, Holstein-Ledreborg og J. C. Christensen. Men af disse kan egentlig kun Thomas Nielsen karakteriseres som Socialpolitiker. Afhandlingen om ham af Gudmund Boesen er, ogsaa rent litterært set, noget af det bedste i Bogen og sætter denne noget oversete Mand et smukt og fortjent Minde. De andre Venstremænd udtaler sig lejlighedsvis om sociale Spørgsmaal og Lovforslag, men uden dybere Interesse derfor. Hvad en af Forfatterne Troels Fink slutter sin Afhandling om Holstein-Ledreborg med: »man kunde fristes til at give dette lille Arbejde en Overskrift: Holstein-Ledreborg og det sociale Spørgsmaal — en negativ Bestemmelse«, kunde, om end ikke i saa stærk Grad, anvendes paa de andre Venstremænd undtagen Thomas Nielsen. I de to resterende Afhandlinger omtales Højres Stilling til den sociale Lovgivning 1870—91 og Socialdemokraternes Stilling til det sociale Spørgsmaal paa Rigsdagen 1884—90.

Bogen indeholder som nævnt adskilligt læseværdigt, men vilde have vundet ved en radikal Forkortelse.

Even Marstrand.

Leo Harmaja: EFFECTS OF THE WAR ON ECONOMIC AND SOCIAL LIFE IN FINLAND. New Haven 1933 X + 125 pp.

Dette Bind er et Led i den lange Række af Skrifter om Verdenskrigens Virkninger, som er udgivet af Carnegie Endowment for International Peace. Det slutter sig til de tidligere udgivne Redegørelser for Forholdene i de øvrige nordiske Lande. Det ledsages af et Forord af Seriens Udgiver, Professor Shotwell.

Desværre er Skriftet kun en Forkortelse af den paa finsk affattede Beretning, som er udgivet af den finske nationaløkonomiske Forening, ligeledes med den velkendte Nationaløkonom og Statistiker Leo Harmaja som Forfatter. Den, der gerne vil orienteres i Finlands begivenhedsrige Historie i den sidste Menneskealder, vil ofte savne et og andet, som er bleven strøget ved Forkortelsen. Men selv som det er, frembyder dette Skrift meget lærerigt Stof til Forstaaelse af, hvad der er foregaaet i dette udsatte Land under de store Omskiftelser, som det har haft, fra det russiske Herredømme til Frigørelsen, under Borgerkrigen og under de ofte vanskelige Aar, som fulgte derefter, indtil Landet kunde staa fuldt rustet til at tage alle økonomiske og sociale Opgaver op.

Det er lærerigt at se, hvorledes den haardføre og nøjsomme Befolkning har kæmpet for at overvinde alle Vanskeligheder. Klimaet er strengt og Landet ejer ikke store naturlige Rigdomme, fraregnet de udstrakte Skove, som har kunnet taale en stærk Hugst, og derfor har kunnet yde en betydelig økonomisk Støtte under Arbejdet for at faa ordnede og betryggende Forhold.

Hvilke Vanskeligheder, der har været, kan aflæses i det finske Pengevæsens Historie. Landet fik et selvstændigt Pengevæsen i 1860 og gik i 1877 over til Guldmøntfoden, idet Guldværdien af en Mark sattes lig en Franc. Krigen fremkaldte store Forstyrrelser. Guldet blev forladt i 1915, og den finske Mark kom nu ind i voldsomme Bevægelser, indtil den i 1925 stabili-

teristikken af de omtalte Mænd, i flere Tilfælde baade litterært og sagligt set frembringer noget læseværdigt. Ulykken synes at være, at de trods al Flid kun har fundet saa lidt af, hvad de sogte. Af de 7 Afhandlinger angaar de 5 Venstres Mænd: Høgsbro, Thomas Nielsen, Frede Bojsen, Holstein-Ledreborg og J. C. Christensen. Men af disse kan egentlig kun Thomas Nielsen karakteriseres som Socialpolitiker. Afhandlingen om ham af Gudmund Boesen er, ogsaa rent litterært set, noget af det bedste i Bogen og sætter denne noget oversete Mand et smukt og fortjent Minde. De andre Venstremænd udtaler sig lejlighedsvis om sociale Spørgsmaal og Lovforslag, men uden dybere Interesse derfor. Hvad en af Forfatterne Troels Fink slutter sin Afhandling om Holstein-Ledreborg med: »man kunde fristes til at give dette lille Arbejde en Overskrift: Holstein-Ledreborg og det sociale Spørgsmaal — en negativ Bestemmelse«, kunde, om end ikke i saa stærk Grad, anvendes paa de andre Venstremænd undtagen Thomas Nielsen. I de to resterende Afhandlinger omtales Højres Stilling til den sociale Lovgivning 1870—91 og Socialdemokraternes Stilling til det sociale Spørgsmaal paa Rigsdagen 1884—90.

Bogen indeholder som nævnt adskilligt læseværdigt, men vilde have vundet ved en radikal Forkortelse.

Even Marstrand.

Leo Harmaja: EFFECTS OF THE WAR ON ECONOMIC AND SOCIAL LIFE IN FINLAND. New Haven 1933 X + 125 pp.

Dette Bind er et Led i den lange Række af Skrifter om Verdenskrigens Virkninger, som er udgivet af Carnegie Endowment for International Peace. Det slutter sig til de tidligere udgivne Redegørelser for Forholdene i de øvrige nordiske Lande. Det ledsages af et Forord af Seriens Udgiver, Professor Shotwell.

Desværre er Skriftet kun en Forkortelse af den paa finsk affattede Beretning, som er udgivet af den finske nationaløkonomiske Forening, ligeledes med den velkendte Nationaløkonom og Statistiker Leo Harmaja som Forfatter. Den, der gerne vil orienteres i Finlands begivenhedsrige Historie i den sidste Menneskealder, vil ofte savne et og andet, som er bleven strøget ved Forkortelsen. Men selv som det er, frembyder dette Skrift meget lærerigt Stof til Forstaaelse af, hvad der er foregaaet i dette udsatte Land under de store Omskiftelser, som det har haft, fra det russiske Herredømme til Frigørelsen, under Borgerkrigen og under de ofte vanskelige Aar, som fulgte derefter, indtil Landet kunde staa fuldt rustet til at tage alle økonomiske og sociale Opgaver op.

Det er lærerigt at se, hvorledes den haardføre og nøjsomme Befolkning har kæmpet for at overvinde alle Vanskeligheder. Klimaet er strængt og Landet ejer ikke store naturlige Rigdomme, fraregnet de udstrakte Skove, som har kunnet taale en stærk Hugst, og derfor har kunnet yde en betydelig økonomisk Støtte under Arbejdet for at faa ordnede og betryggende Forhold.

Hvilke Vanskeligheder, der har været, kan aflæses i det finske Pengevæsens Historie. Landet fik et selvstændigt Pengevæsen i 1860 og gik i 1877 over til Guldmøntfoden, idet Guldværdien af en Mark sattes lig en Franc. Krigen fremkaldte store Forstyrrelser. Guldet blev forladt i 1915, og den finske Mark kom nu ind i voldsomme Bevægelser, indtil den i 1925 stabili-

seredes til omtrent $\frac{1}{8}$ af sin oprindelige Værdi. Alt dette betegnede uhyre Forskydninger i Fordelingen indenfor Befolkningen.

Hvor vanskelige Forholdene var under Krigstiden ses af Statistiken over Forbruget af forskellige Varer. I Aaret 1918 var Finlands Forbrug af Hvede kun faa Procent af, hvad det var i Aarene før Krigen. Forbruget af Rug gik ned til $\frac{1}{3}$. Kun Kartoffelforbruget steg, men ikke tilnærmelsesvis saa meget, at det kunde dække Nedgangen paa andre Punkter, saa at det var meget knapt med Føden. Ogsaa Varer som Sukker, The og Kaffe gik det stærkt ud over. Efter Krigsaarene kom der dog mere normale Forhold, og Levofoden synes i det hele at være bleven højere end i Aaringerne for Krigen, selv om Forbruget af Sukker, Kaffe osv. vidner om en langt større Nøjsomhed end herhjemme.

I mangt og meget kom Forholdene iøvrigt til at minde om, hvad vi oplevede her. Der som her var der Kamp mod »Kædehandel«, og man kom ind paa Priskontrol og Regulering af Forbruget. Man anstrengte sig for at finde Surrogater og for at fremskaffe Varer, der kunde egne sig til Eksport. Men efter at Krigen var ophørt og Oprøret slaaet ned, aandede Befolkningen op, og der kom nu et betydeligt Opsving, ligesom der nu blev Tid til en kraftig social og økonomisk Lovgivning. Til Forstaaelse af alt dette giver Dr. Harmajas Bog mange Fingerpeg.

Harald Westergaard.

MARGARINEINDUSTRIEN I DANMARK. Udarbejdet af *Einar Cohn* og *H. N. Skade*. Udgivet af Aktieselskabet *Otto Monsted* i Anledning af Virksomhedens 50-aarige Bestaaen. København 1933. 126 Sider.

Aktieselskabet Otto Monsted har paa en smuk og værdig Maade fejret sin halvtredsaaarige Bestaaen ved at udgive den af Cohn og Skade udarbejdede Monografi om Margarineindustrien i Danmark. Det smukke Udstyr og det lødige Indhold staar godt til hinanden, og det maa vel være et godt Tegn, at et stort Industriselskab vælger denne Form for et Festskrift. Det er virkelig Industriens Historie og ikke selve Selskabets Historie, der er Genstanden for Monografien.

Der er lagt et overmaade stort Arbejde ind i Undersøgelsen og samlet et meget fyldigt Materiale, som er af megen Værdi for alle dem, der teoretisk og praktisk, som Videnskabsmænd, Politikere, Embedsmænd og Industrifolk, skal beskæftige sig med Margarinen. Nu og da kunde man ønske, at Forfatterne havde hævet sig lidt mere over deres Stof og dristet sig til at trække Udviklingslinierne noget stærkere op, men denne Indvending træder mere og mere i Baggrunden, jo mere man fordyber sig i det alsidige og grundige Arbejde.

Bogen om Margarineindustrien behandler de almindeligste Hovedtræk i Margarinefremstillingens Teknik, men saaledes at denne Side af Sagen kun fremtræder, hvor den faar Betydning for Forstaaelsen af Margarinens Stilling i Forbruget, dens Økonomi og Industriens Organisation. En vigtig Plads i Bogen faar naturligvis Margarinens politiske Historie fra den første Bekendtgørelse af 14. December 1881 fra Københavns Politi »i Anledning af de Bedragerier, der, som under forskellige Retssager konstateret, hyppigen finder Sted derved, at kunstigt Smør sælges for ægte Smør eller dog uden udtrykkelig Angivelse af, at det, der sælges, er kunstigt Smør« og til »den helt ny